

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00

Sagsnr.
2019 - 3948

Doknr.
726719

Dato
16-08-2019

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg har d. 30. juli 2019 stillet følgende spørgsmål nr. 20 (alm. del) til social- og indenrigsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Preben Bang Henriksen (V).

Spørgsmål nr. 20:

”Kan ministeren oplyse, hvad den nærmere årsag er til, at mange sociale institutioner, som f.eks. opholdshjem for børn og unge, drives under den selskabsretlige betegnelse ”fond”, samtidig med at stifteren/bagmanden stadig på den ene eller anden måde har tilknytning til fonden? I besvarelsen bedes det oplyst, om der er eventuelle lovkrav om denne selskabsform.”

Svar:

Social- og Indenrigsministeriet har ikke nærmere kendskab til baggrunden for, at nogle tilbud på det sociale område drives som fonde, samtidig med at stifteren/stifterne på den ene eller anden måde efter stiftelsen fortsat har tilknytning til fonden.

På det sociale område er der en lang tradition for at oprette og drive sociale tilbud som selvejende institutioner, herunder som fonde. Ved valget af selvejende institution som organiseringsform har det formentlig været, og er det formentlig fortsat i mange situationer vigtigt for stifteren, at der er tale om en ”non-profit” organisering, hvor formålet ikke er, at et eventuelt overskud på driften skal udbetales eller udloddes til ejer eller ejerkreds, men derimod et mere ideelt formål og et ønske om at drive tilbud til udsatte grupper.

I lovgivningen om tilbud på socialområdet stilles ikke generelle krav til tilbuddenes organisering. Det fremgår af § 4 i lov om social service (serviceloven), at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter loven, og at kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

De forskellige tilbud kan således f.eks. være oprettet som en institution i en kommune eller region, som enkeltmandsvirksomhed, interessentskab (I/S), selskab (A/S eller ApS) eller som selvejende institution, herunder som fond.

I § 66 i serviceloven er det dog konkret reguleret, at døgninstitutioner (kun) kan oprettes og drives af kommuner eller af regioner, eller som selvejende institutioner (herunder som fonde), som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet indgår aftale med.

Mere generelt om fonde og stiftere kan det oplyses, at det er forudsat i fondslovgivningen, at en stifter af en fond også efter oprettelsen kan have tilknytning til fonden, f.eks. som medlem af fondens bestyrelse. Det fremgår således af § 16, stk. 1, i lov om fonde og visse foreninger (fondsloven) og § 40 i lov om erhvervsdrivende fonde (erhvervs-

fondsloven), at stifteren og visse andre personer i stifterens nærmeste familie, herunder stifterens ægtefælle, forældre og søskende, ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal.

Hovedparten af fonde på socialområdet er som udgangspunkt ikke omfattet af hverken fondsloven eller erhvervsfondsloven og skal ikke opfylde de krav, der i øvrigt følger af de to fondslove. Det følger således af § 1, stk. 4, nr. 2, i fondsloven, at loven ikke omfatter fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til serviceloven og dagtilbudsloven, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver. Det følger ligeledes af § 3 i erhvervsfondsloven, at loven ikke omfatter fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået en aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til sociallovgivningen eller anden lovgivning, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver af væsentligt omfang. De to fondslove hører under henholdsvis justitsministerens og erhvervsministerens ressortområde.

En stor del af de tilbud, der er oprettet som fonde, og som er omfattet af serviceloven, skal godkendes af socialtilsynet, jf. §§ 4 og 15 i lov om socialtilsyn (socialtilsynsloven).

Det fremgår af forarbejderne til socialtilsynslovens § 15, at socialtilsynet i forbindelse med sin godkendelse af tilbud, der er oprettet som fonde, eller i forbindelse med sit driftsorienterede tilsyn med disse fonde efter en konkret vurdering kan stille krav om, at fonden helt eller delvist skal opfylde krav, der også fremgår af de to fondslove, hvis dette har betydning for driften i tilbuddet. Det indebærer, at socialtilsynet f.eks. kan stille krav om, at et tilbud oprettet som en fond har en fondskapital af en vis størrelse, hvis dette har betydning for tilbuddets økonomiske bæredygtighed.

Med venlig hilsen

Astrid Krag